

GERGELYRÉKA

Szobrászati munkámról

Szobraim rendszerint több egységből épülnek fel. Az egyszerű alapelemek mint hordozó és hordozott részek kapcsolódnak egymáshoz. Rendszerint megjelenik egy síkkal határolt geometrikus test, melynek tartó, hordozó vagy befoglaló szerepe van, valamint egy vagy több hordozott, megtartott, keretezett, ívesen hajlított forma. E két egység egymáshoz való viszonya egyensúlyban áll, kölcsönösen feltételezik és kiegészítik egymást.

Munkáim egy részében, főként az elmúlt néhány évben, a két, általam megformált alkotórész mellett megjelenik valamilyen természeti, rajtam kívül álló hatások által létrejött összetevő, mint a víz, a hó, a tűz, a természet formálta fa, a szén, az olaj vagy a hamu. Ezeknek az anyagoknak a beépítése révén újabb jelentésrétegeket kapnak szobraim, továbbá az anyagok áramló vagy rögzítetlen jellegéből adódóan a statikus szoborban a változás vagy átalakulás felidézésével megjelenik egyfajta élő folytonosság.

A szobrok tartalmi vonatkozásait elsősorban nem narratív módon, hanem az absztrakció eszközeivel igyekszem érvényesíteni. Az absztrakció, mint a lényeg-kiemelés művelete, központi helyet kapott szobrászati gyakorlatomban. Úgy vélem, létezik az absztrakt művészetnek egy mélyebb, szélesebb körű tartalmakat közvetítő lehetősége: egyfajta többletet adhat a fogalmi vagy eszmei reprezentáció módszerét alkalmazó irányzatokhoz képest. A lényeg kiemelésének feladata továbbvezetett a filozófiai fenomenológia és a zen szemlélet meglátásaihoz, melyek szintén munkám szellemi pillérei közé tartoznak.

Egy-egy munka megtervezésekor a célom, hogy mind tartalmi, mind formai szempontból egyfajta koncentrátumot hozzak létre, ami párbeszédet indít mű és szemlélője között, ezzel mintegy katalizálja a szemlélő belső reflexióját. A tartalom fókuszált megjelenítése az értelmezési lehetőségek horizontjának kitérítését szolgálja. Munkáim nem azzal a céllal készülnek, hogy valami könnyen megfogható, általánosítható, első ránézésre dekódolható üzenetet közvetítsenek. Inkább egyfajta irányjelzőként gondolok rájuk, melyek közvetett módon segítenek elindítani egy-egy gondolkodási folyamatot. Lehetővé teszik egy gondolati mező kitérését és felderítését, ami létünk alapkérdéseinek elemi tapasztalatához vihet közelebb.

Művészeti tevékenységembe eleinte teljesen intuitív módon szövődtek bele a keleti, elsősorban a japán világból ért benyomások. Aztán volt, hogy tudatosabban, akár konkrét formai vagy fogalmi kapcsolatokat alakítottam ki saját elképzeléseim, szobraim és a japán vonatkozások között (egyebek között egyetemi diplomamunkám esetében). De fontosnak érzem kiemelni, hogy célom soha nem az volt, hogy "japános szobrokat" hozzak létre. Alapvetően arról van szó, hogy az a fajta esztétikai szenzibilitás, elmélyülést igénylő, a lényegre és az egészteljesre törekvő művészet- és létszemlélet, mely meghatározza a japán gondolkodást, nagymértékben párhuzamos vagy egybevág saját művészet-értelmezésemmel, egyben példaértékű számomra.

Elmondható, hogy szobraim háttérében ezekkel egyszerre vannak jelen különböző huszadik századi nyugati szobrászati tendenciák, mint például a *minimal art* vagy az *arte povera* jellegadó vonásai, valamint a nyugati gondolkodástörténet egyes irányzatai (a fenomenológiai, az egzisztencialista filozófiák, vagy az európai metafizikai hagyomány egyes elemei), melyek kiegészülnek sajátosan keletinek tekinthető szemléleti jegyekkel és esztétikai értékekkel.

Vizsgálódásaim egyebek között annak a kérdésnek a megválaszolására irányultak, hogy mennyiben, milyen módon létezhet egyfajta „kulturáközi esztétika”, a megszokott kulturális határokon túl érvényes művészet, szobrászat. Mi egy műalkotás „kulturális státusza”, milyen viszonyban van „alapértelmezett” kulturális mintákkal vagy beidegződésekkel? A kulturális megosztottságok világában hogyan érhető el, hogyan valósulhat meg a műben vagy a mű által létrejövő egység?

Egy ilyen cél elérésének feltétele olyan műalkotások létrejötte, melyek értéként jelenhetnek meg egymástól eltérő, bizonyos vonatkozásokban egymás „ellentettjeinek” számító kultúrákban, még akkor is, ha az eltérő megközelítésekben nem feltétlen ugyanazt észlelik és értékelik bennük. A szemlélő saját kulturális szemüvegén keresztül kell, hogy találjon valamit, amit értékelni tud. Úgy gondolom, hogy ebben a folyamatban – mind az alkotó, mind a befogadó részéről – kulcsfontosságú a művel való találkozás során, annak közvetítésével létrejövő személyes, belső dialógus.

“A hangzás maga a csend” című kiállításom 2021 novemberében az Art 9 Galériában

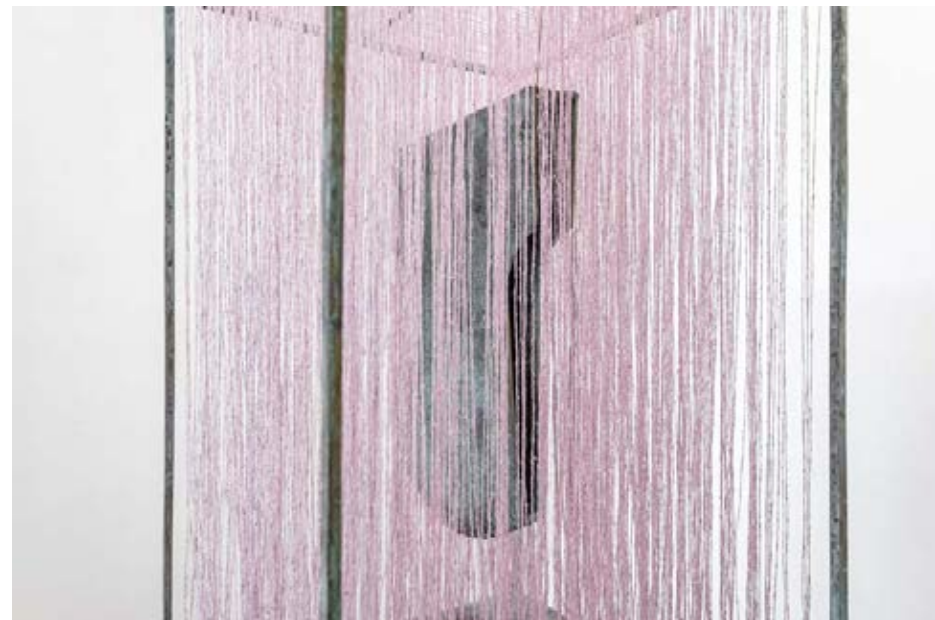
„Gergely Réka a textil beemelésével izgalmas kompozíciós lehetőséget teremtett, ahol a tartóelem és a textil közötti alá és fölérendeltség problémáját kellett megoldania. A szigorú, formai tekintetben semleges fémváz ipari jellege, valamint a transzparens, finoman ívelő és eső anyag, továbbá a formavágott rézlemez absztrakt, vizuálisan leegyszerűsített, de rétegzettségében összetett kompozícióvá állnak össze. Szobrai így több egységből épülnek fel, műfaji határterületére lépve az installációnak.

A textil alkalmazásánál a transzparencia élménye a meghatározó. Akár fonalakkal, akár lazán szőtt anyagokkal dolgozik, a szövedéken való átlátás és elrejtettség hatásával játszik. A kiállított textil alapú munkák lényegi tulajdonsága a fátyolosság, ami az elrejtés, a titok és az érinthetetlenség kifejezőjévé válik. A fátyol mint szimbólum esetében az anyag sejtelmessége csupán érzékelteti, hogy valami található annak másik oldalán is, ami azonban rejtve van előttünk, csupán felsejlik, ezért gyakran a legfelsőbb tudás, a transzcendencia tiszta megismerésének hozzáférhetetlenségét jelölték vele...

Gergely célja, hogy az absztrakt formanyelven keresztül olyan tartalmakat közvetítsen, amelyeknek üzenete fogalmilag nem megfogható vagy dekódolható, mégsem magáért való formai kísérletek, hanem létünk alapkérdéseihöz és tapasztalataihoz visznek közelebb a verbalitást megkerülő úton, egy elvont, meditatív gondolatfolyam elindításával.”

Cserhalmi Luca esztéta

/Részlet A feloldás gesztusa címmel írt, a kiállítás kapcsán
az Új Művészet Online-on megjelent szövegből./

Hantómei / Átsejlés / Transpiration 2021

bronz, selyemfonal / bronze, silk thread

61x38x38 cm

Kimono / Kimono 2021

rézlemez, selyemgéz, acél / copper plate, silkgaze, steel

71x41x32,5 cm

A hiány jelenléte / The presence of absence 2021

acél, jutavászon / steel, gunny

162x180x40 cm

Térszövet / The fabric of space 2021

Jutavászon / gunny

50x150x30 cm

Uki / Lebegés / Floating 2021

acél, réz, bronz, színezett víz / steel, copper, bronze, coloured water
35x66x38 cm

Felfüggesztett jelentés / Meaning suspended 2021

acél, fa, selyemfonal, színezett víz / steel, wood, silk thread, coloured water

62x66x31 cm

Szumoku / Sumoku 2021

acél, bronz, lenfonal, színezett víz / steel, bronze, flax yarn, coloured water
46x35x35 cm

Válogatás a Múcsarnokban megrendezett “Egy időben - Stúdiólátogatások” című tárlat részeként látható, *Kire-cuzuki, avagy a változás és a folytonosság egysége* című kiállításom munkáiból, kurátor: Kondor-Szilágyi Mária, 2020. október 28-január 10.

„...A kiállításban szereplő szobrok mind egyfajta keleti nyugalmat árasztanak letisztult formájukkal, és a felhasznált anyagok tökéletes harmóniájával. Az acél és valamilyen természetes anyag, mint a fa, a szén vagy a hamu néma csendben tanúsítják az élet körforgását. A hagyományos szobrászati technikák alkalmazásán és a japán esztétika elveinek érvényesítésén túl a munkák mégis hihetetlenül kortárs szelleműek.

Az egyenes és íves formák között feszülő ellentétet feloldja az anyagi minőségek összhangja. A távol-keleti esztétikai gondolkodásra jellemző aszimmetria egyensúlyba kerül. A művész munkái semmiképpen sem „japánosak”, ahogy ezt ő maga is hangsúlyozza, a párhuzamok sokkal mélyebb rétegeit érintik a műtárgynak. A befogadás szintjén felismerjük és ráérezünk a hangulatára, nem egy konkrét párhuzamot látunk, hanem tudjuk, hogy *ez az*. A kortárs japán szobrászat sokkal inkább természeti anyagokból és formákból építkezik, organikusabb, míg Gergely Réka szobrai letisztult formáikkal inkább struktúrákat hoznak létre. Mindegyik munka mintha egy önálló szentély lenne, a szó átvitt értelmében, vagyis egy olyan hely/tárgy, melyben valamilyen titokszerű, különleges dolgot rejtve tartanak.

...A különféle minőségű, méretű, felfogású elemek harmóniába rendezése és a „legtöbbet elmondani a legkevesebb eszközzel” felfogása hozza létre a szemlélődésnek azt a békés [(esetleg hozzá lehet tenni;) ,belső] egyensúlyát, amelyre egy japán regényíró csak ennyit írt: „peregtek a csendes pillanatok”. Ez az a lelkiület, amikor úgy érezzük jó benne lenni a pillanatban, amely mégis folyamatosan halad, de mi csak az állandóságot érezzük, azt hogy természetesen vagyunk itt, és természetünk szerint szemlélődünk.”

Kondor-Szilágyi Mária
a kiállítás kurátora

Jügen / Yügen 2020
rézlemez, bazalt, víz / copper
sheet, basalt, water
70x150x150 cm

Rjógiszei / Ryōgisei 2020

hegesztett acéllemez, selyemfonal / welded steel, silk yarn

400x140x60 cm

Hai / Hai 2018

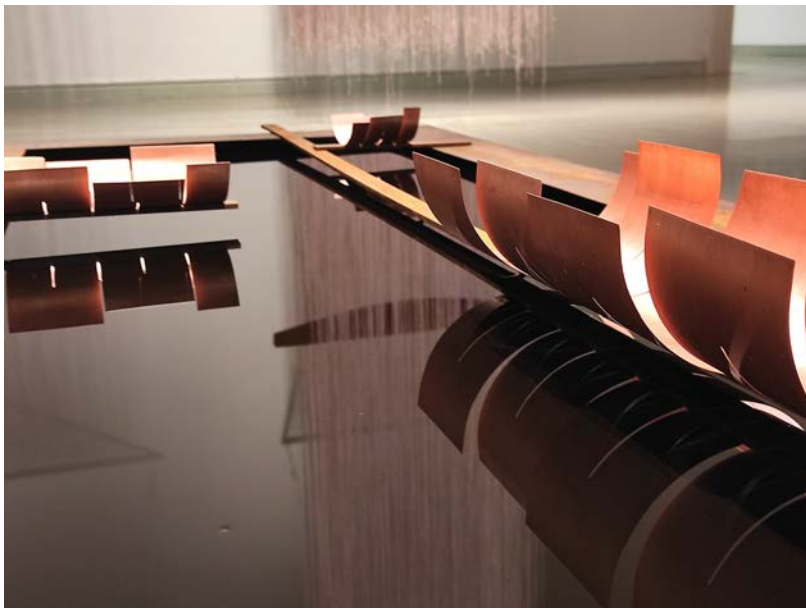
hegesztett, festett acéllemez, hamu / welded, painted steel, ash
115x150x40 cm

Mokutan / Mokutan 2017 (DLA mestermunka)

hegesztett, festett acéllemez, rézlemez, faszén / welded and painted steel, copper sheet, charcoal

63x190x55 cm

Szanszei / Sansei 2016

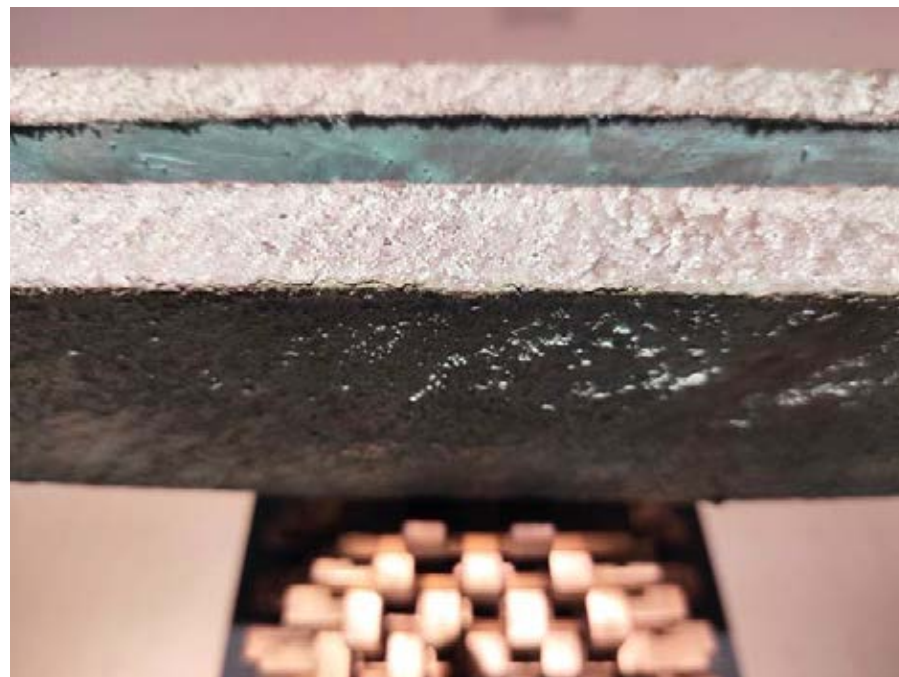
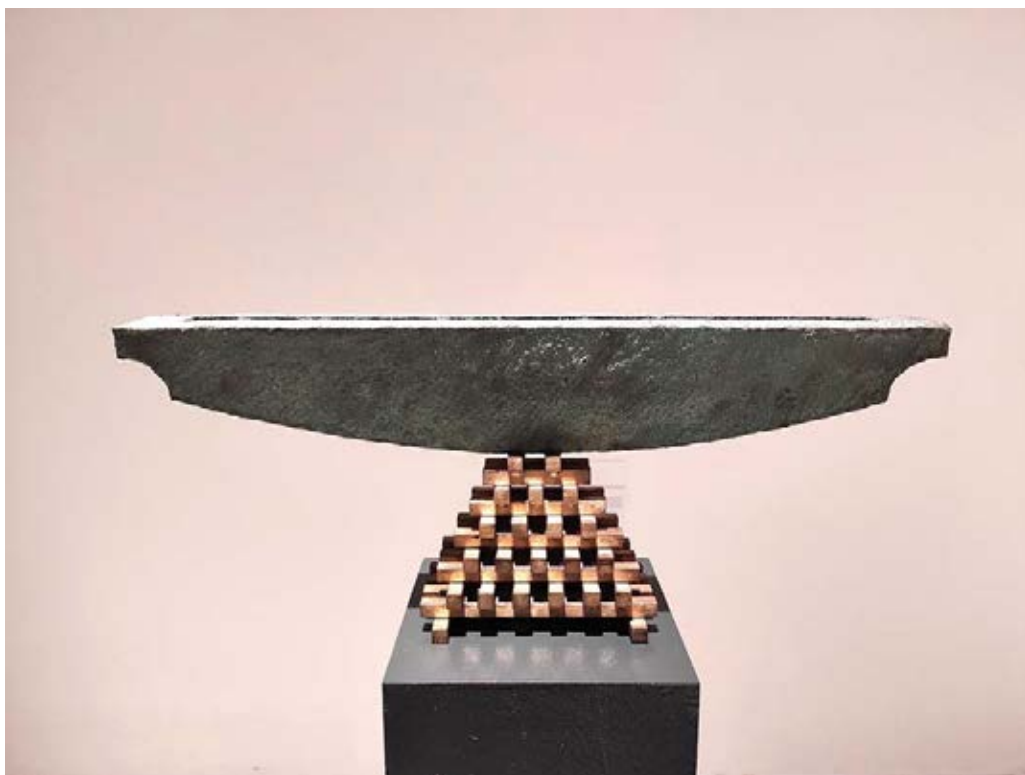
hegesztett acéllemez, rézlemez, víz, olaj, fenyő gerenda / welded steel, copper sheet, water, oil, pine beam, 20x170x70 cm

Ukijo no cuki / Ukiyo no tsuki 2018

bronz, víz, rézlemez / bronze, water, copper sheet

7x40,5x14 cm

Kózó / Közö 2018
bronz / bronze
20x50x10 cm

Mono / Mono 2017
bronz / bronze
15x47x4 cm

Válogatás “Kóan” című kiállításom munkáiból,
Parthenón-fríz Terem, Epreskert, 2017

“A valóság és a művészet kérdésfelvetéseinek kapcsolatát, bizonyos esetekben megegyezéseit, azonosságát ismerte fel Gergely Réka. Akár a durvább és anyagszerűbb, akár a fegyelmezettebb, művesebb művel állunk szemben, illetve művet járjuk körül – mert itt hallatlan intenzív térszervező erők munkálnak minden alkotás esetében – a formarend mindig redukált, összefogott, a kompozíció minimalista szemlélettel alakított, letisztult, a geometria dimenzióiba foglalt, amelyhez, amelynek zárt vagy áttört elemeihez harmonikusan kapcsolódik egy-egy lendületes íves forma is.”

Wehner Tibor művészettörténész

/Részlet Kóan című kiállításomhoz írt megnyitó beszédéből./

Tokonoma II. / Tokonoma II. 2016

hegesztett, festett acéllemez, tölgyfa / welded and painted steel sheet, oak
150x30x20 cm

Tokonoma I. / Tokonoma I. 2015
hegesztett acéllemez / welded steel
125 x 40 x 20 cm

Innen / Innen 2016

hegesztett, festett acéllemez / welded, painted steel,
40x100x18 cm

„Gergely Réka, az elméleti kutatómunka felismeréseit, a szobrászi tapasztalatokat és invenciákat nagy tudatossággal és kifinomult intuitivitással szintetizálja egyedi, egységes szemléleti egészet képező, autonóm műalkotásokká. Szobrai a történések szakadatlan egymásra következése közben egy-egy időtlenné táguló pillanatra feloldják a kontingencia, a „lehetne másként is” nyugati rögeszméjét és a dolgok „épp-ilyenségével” (*tathatá, cu-jan, shinnyo*), a műalkotás létének, pontosabban: sajátos „épp-így létének” evidenciájával szembesítenek. És noha az ürességként (*súnjatá*) felfogott tér és az anyagi forma megkülönböztetése, mint a szobrászat feltétele, ellentmond a keleti miszticizmus alapeszméjének – mely szerint „a forma üresség, az üresség forma” –, Gergely Réka éppen a térben elkülönülő, önmaga lényegét a formáján át megnyilvánító szobor megalkotásával jut közelebb a tudott és a látott kettősségének feloldásához.”

Karmó Zoltán szobrászművész,
a Magyar Képzőművészeti Egyetem mestere

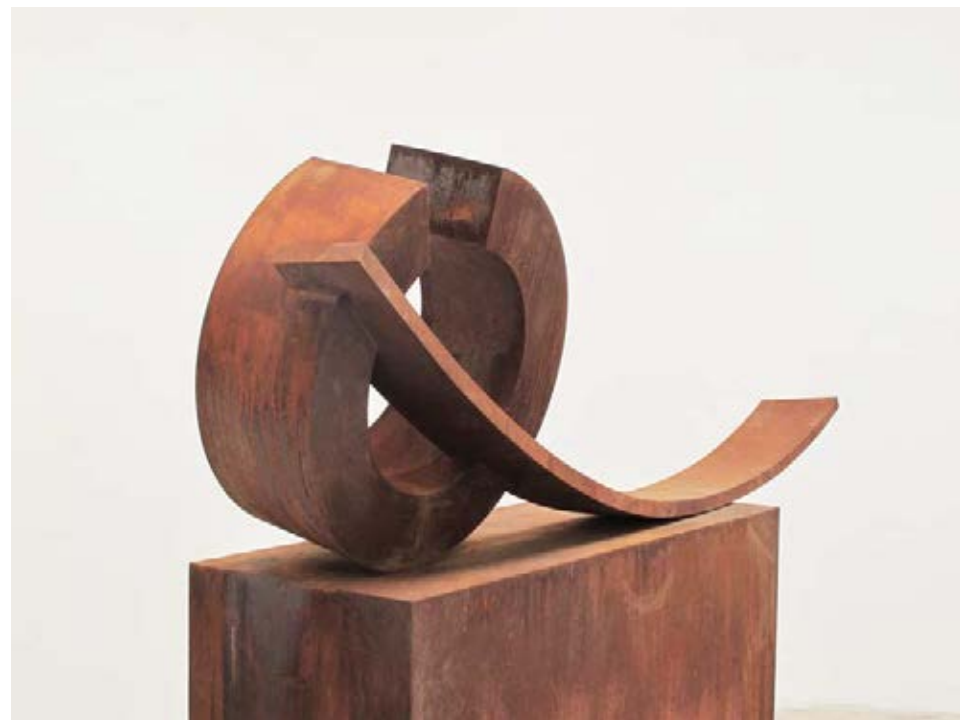

Temidzu / Temizu 2013 (diplomamunka II.)
hegesztett acél, víz / welded steel, water
95x122x64 cm

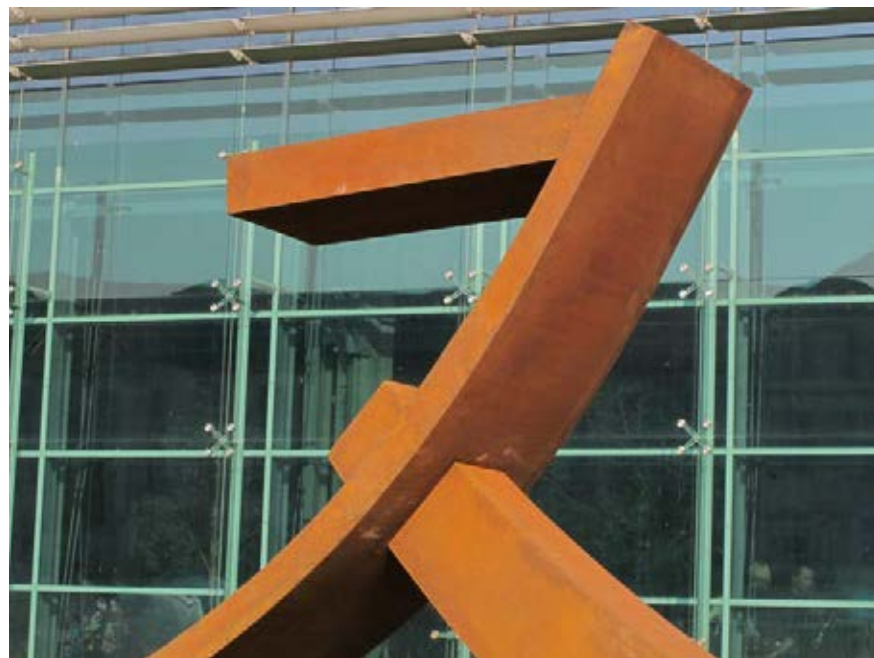
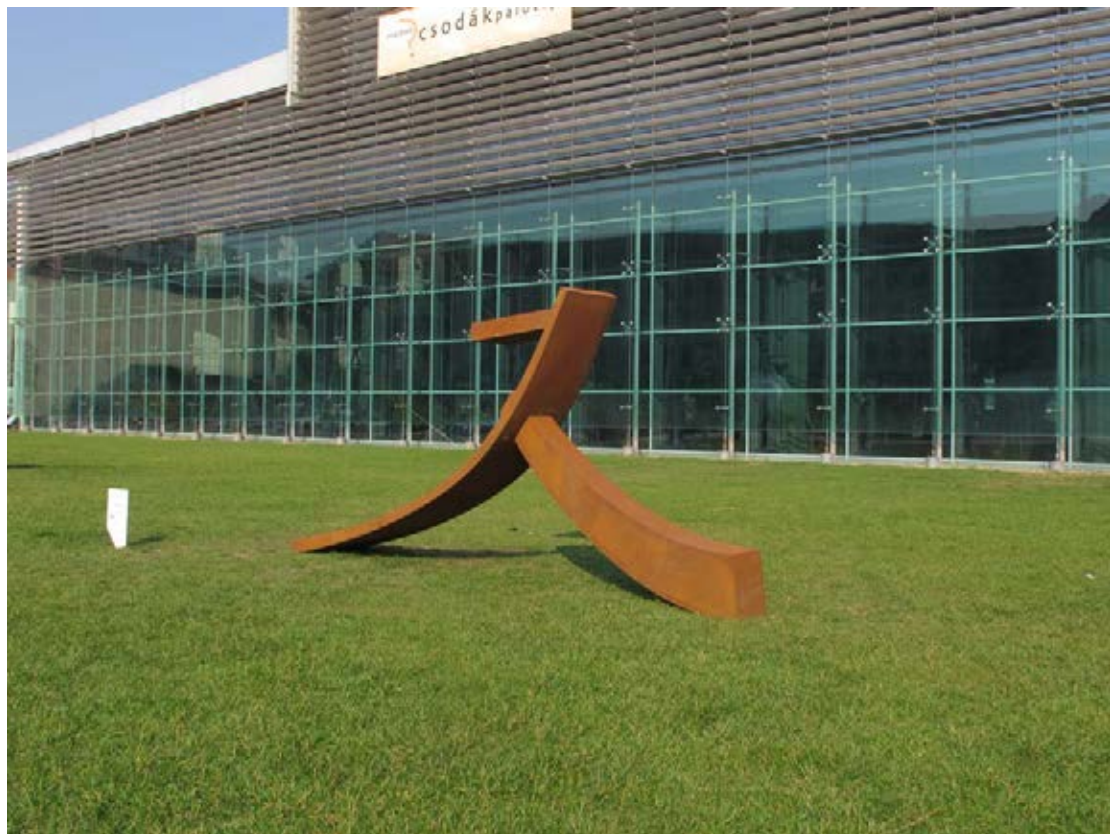

Torii / Torii 2013 (diplomamunka I.)
hegesztett acél / welded steel
130x300x70 cm

Szpikula / Spicule 2012
hegesztett acéllemez / welded steel
170x230x50 cm

3/7 / 3/7 2011

hegesztett acéllemez / welded steel

150x250x50 cm

Kút / Well 2011
acél, víz / steel, water
100x40x40 cm

Tűzkút / Firewell 2011

hegesztett acél, tűz / welded steel, fire

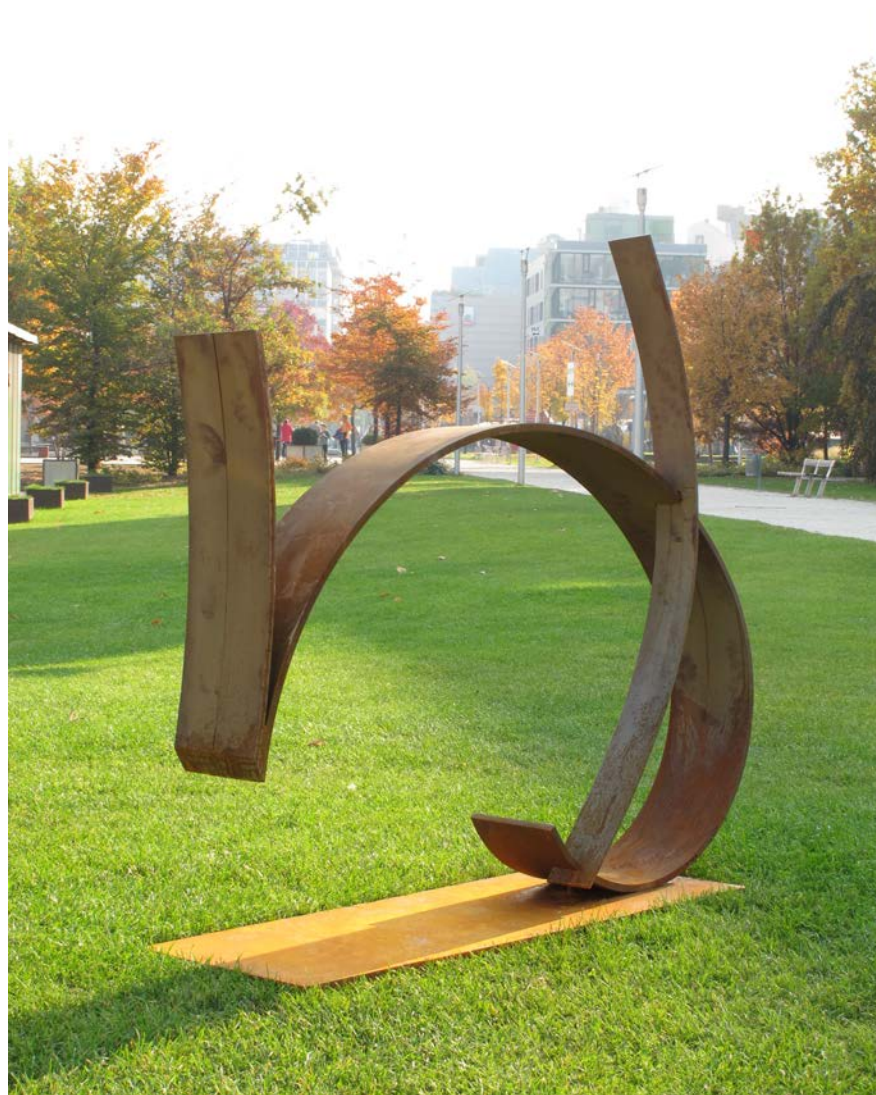
100x40x40 cm

Hókút / Snowwell 2011

hegesztett acél, hó / welded steel, snow

100x40x40 cm

Juriko / Yuriko 2011
hegesztett acél / welded steel
150x150x50 cm

Napéjegylenlőség / Equinox 2011
hegesztett acél / welded steel
70x90x10 cm, 70x180x5 cm

Koronahurok / Coronal Loop 2010
hegesztett acéllemez / welded steel
74x104x27 cm

Ív / Arch 2010
hegesztett acél / welded steel
2010 80x181x77 cm

Ég és Föld között / Betwixt Heaven and Earth 2008
hegesztett acél, víz / welded steel, water
130x300x70 cm

3/7/9 / 3/7/9 2010
hegesztett acél / welded steel
102x350x90 cm

Kakedzsiku I.-II. / Kakejiku I.-II. 2008
hegesztett acéllemez / welded steel
75x26x7 cm

Koto I. / Koto I. 2017
bronz / bronze
7x50x12,5 cm

Koto II. / Koto II. 2017
bronz / bronze
7,5x57,5x11 cm

Konrjú / Konryū 2015
bronz / bronze
13x57x17 cm

Szumi I. / Sumi I. 2015

hegesztett acél, bronz / welded steel, bronze

25x80x2,7 cm

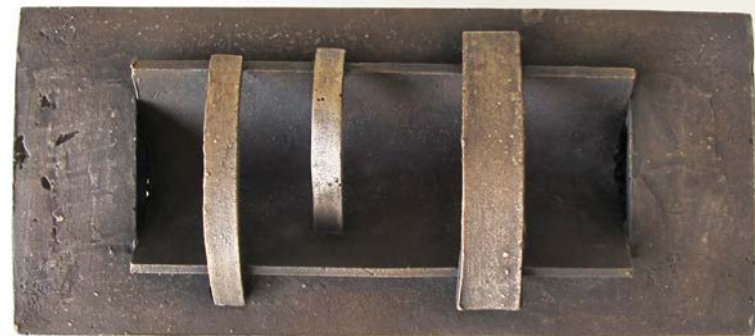
Szumi II. / Sumi II. 2015

hegesztett acél, bronz / welded steel, bronze

100x30x9 cm

Szanbon / Sanbon 2015
bronz / bronze
12x22x10 cm

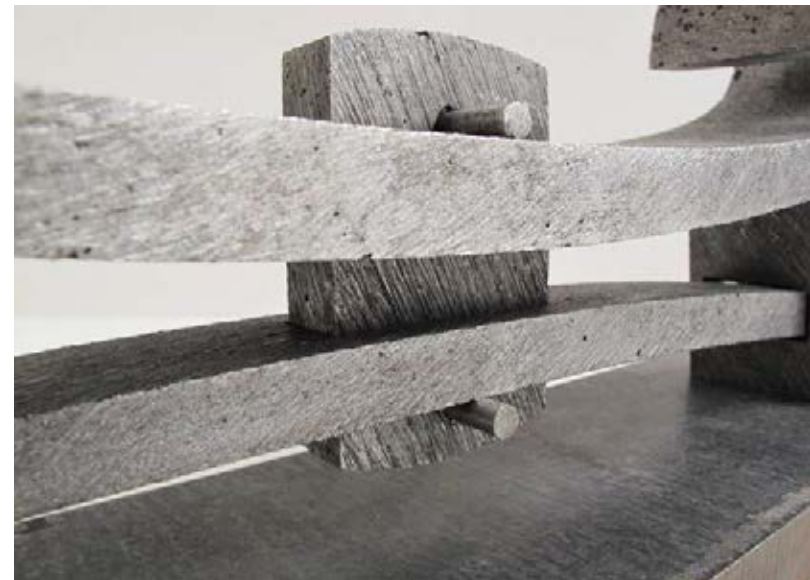
Vaku / Vaku 2015
bronz / bronze
5,5x12,5x12,5 cm

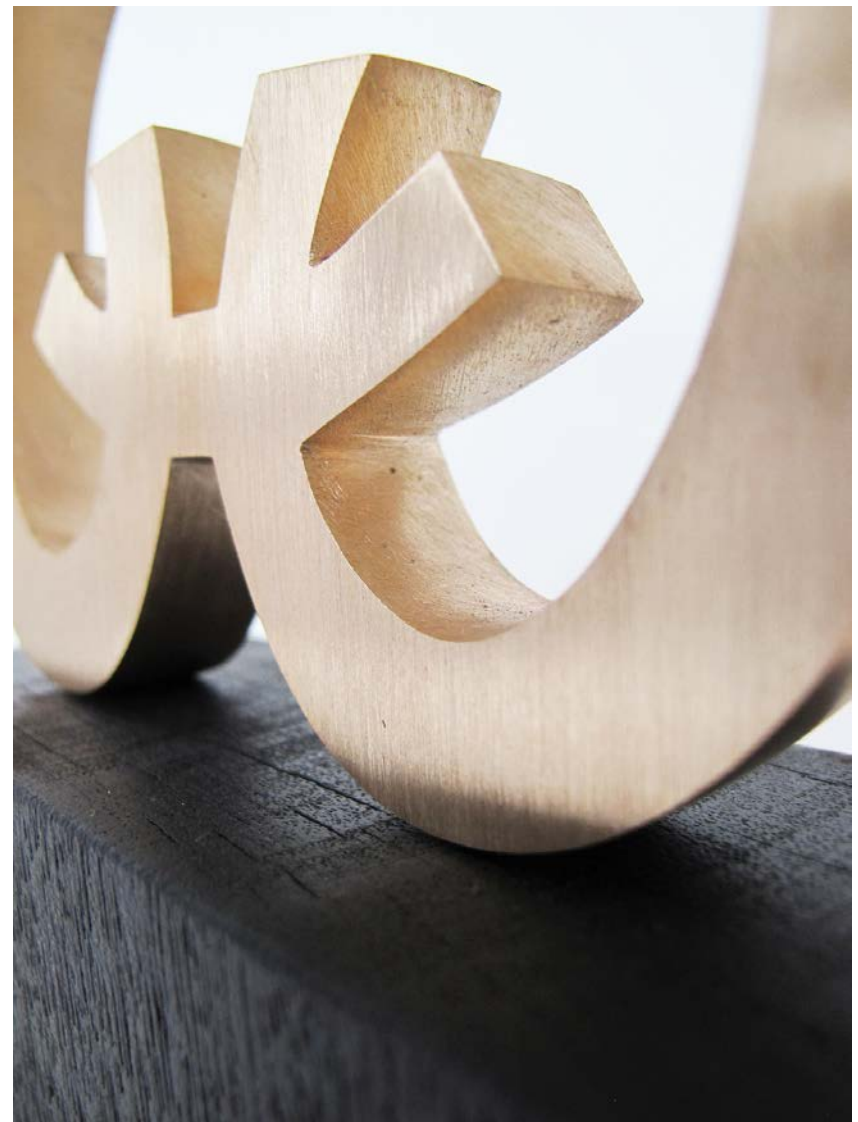

Tatemono I. / Tatemono I. 2014
bronz / bronze
8x64x7 cm

Tatemono II. / Tatemono II. 2014
alumínium öntvény / cast aluminium
16,5x52x10,5 cm

Szószoku / Sousoku 2015

bronz / bronze

21,5x14x5 cm

Elérhetőségek/Contact:

reka.gergelyreka@gmail.com

+ 3 6 2 0 2 8 4 2 2 1 1

www.gergelyreka.com